SON AU § 110 Gotlandsförslag - Japanska bidétoaletter i äldreomsorgen

Ärendenummer: SON 2026/348

Arbetsutskottets förslag till socialnämnden

- Socialnämnden beslutar att anse förslaget om japanska bidétoaletter i ordinärt boende som besvarat, då denna möjlighet redan finns inom Region Gotland.
- Socialnämnden beslutar att avslå förslaget avseende japanska bidétoaletter som standard inom särskilda boenden.

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har inkommit där förslagsställaren föreslår att Region Gotland överväger möjligheten att erbjuda japanska bidétoaletter inom äldreomsorgen: till (frivilliga)brukare inom hemtjänsten samt som ny standard vid badrumsrenoveringar på äldreboende.

Det finns många ord för denna typ av japanska bidétoaletter som förslaget avser. Begreppet japanska bidétoaletter inrymmer funktioner som underlättar för de som behöver hjälp med intimhygien vid toalettbesök, de både tvättar rent i underlivet med vattenstråle och torkar därefter med varmluftsfläkt. Det finns två kategorier av dessa toaletter; bidé och bidette. En japansk bidé är en toalett med inbyggd spol- och torkfunktion, medan en bidette, som också har spol- och torkfunktion, monteras på en befintlig toalett. Fortlöpande i denna skrivelse används ordet bidette.

Bedömning

Ordinärt boende:
Vad avser personer som idag har hemtjänst så finns redan möjligheten att få en sådan toalett installerad i hemmet via bostadsanpassningsbidraget. Det är ett biståndsbedömt bidrag och för att få tillgång till det så behövs ett intyg av en sakkunnig, oftast en arbetsterapeut. Intyget ska innehålla en bedömning av personens förmåga i direkt relation till det som ansökan avser. Om ansökan får bifall så betalas bidetten och installationen av den med det beviljade bidraget. Äger och ansvarar för bidetten gör sedan den sökande själv. Det finns idag möjlighet att prova en bidette på Hjälpmedelscentralen i Visby innan ansökan om bostadsanpassningsbidrag skickas in.

Särskilt boende:
För att en bidette ska fungera optimalt så behöver det vara varmvatten framdraget till toalettstolen. På särskilt boende för äldre(säbo) ingår det redan i dag i funktionsprogrammet för nybyggnation Funktionsprogram för särskilt boende och korttidsplats enligt SoL. Detta innebär att det ska finnas framdraget varmvatten till toalettstolen när man bygger nya särskilda boenden och när man renoverar badrummen på de befintliga boendena. Det har ännu

inte förekommit att man anslutit en bidette på ett säbo på Gotland idag då det inte framkommit någon efterfrågan av behovet.

Inom ramen för utredningen av detta Gotlandsförslag har vi tagit del av erfarenheter från fyra andra svenska kommuner som installerat bidetter på sina säbo; Tomelilla, Lund, Karlstad och Ekerö. De har erbjudit dessa olika länge och de använder sig av olika leverantörer. Ingen av dem vi pratat med från kommunerna har gjort någon typ av nyttokalkyl eller förstudie, utan man har köpt in bidetterna med medel från statliga bidrag. Sammantaget ger deras erfarenheter en god bild av hur marknaden ser ut idag och vad som är viktigt att tänka på vid eventuell investering i dessa.

Deras erfarenheter är att bidetter inte passar för alla personer och att den kan upplevas som skrämmande. Det tar en stund att bli tvättad och torkad och det kan vara svårt för en del att förstå att de behöver sitta kvar tills allt är klart. Men så finns det finns också individer som det passar perfekt för, som med hjälp av en bidette kan fortsätta sköta sin egen hygien i samband med toalettbesök trots att de bor på ett säbo. Ibland kan individerna behöva bli hjälpta av att ta sig till toaletten och dra ned byxorna men kan därifrån genomföra sitt toalettbesök samt hygien själv.

Sammanfattningsvis så finns möjligheten som Gotlandsförslaget avser redan för personer som bor i ordinärt boende.

Vad gäller säbo så finns det idag möjlighet till anslutning av bidette vid behov i badrum i nybyggda säbon och vid badrumsrenoveringar. Men det finns inga planer på att ansluta bidetter på samtliga toaletter på säbo. Om ett individuellt behov uppstår kan möjligheten att installera en bidette prövas utifrån den enskildes förutsättningar, förväntad nytta och verksamhetens resurser.

Ärendets behandling under mötet
Caroline Allard, utvecklingsledare, föredrar ärendet.

Ordförande yrkar att arbetsutskottet beslutar enligt förvaltningens förslag.

Ordförande finner bifall till yrkandet.

Beslutsunderlag
Tjänsteskrivelse socialförvaltningen daterad 2026-10-28
Gotlandsförslag daterat 2026-05-04